

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

Provincie Noord-Holland

Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Rijksdienst voor
Ondernemend
Nederland

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
FF/75C/2016/0666.toek.kn

Uw referentie
5190018607001

Bijlagen
4

Datum 21 juni 2017
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte [REDACTED],

Op 16 december 2016 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 11 januari 2017 en 15 juni 2017 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

De Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht geworden. Het overgangsrecht in deze wet bepaalt dat aanvragen die onder de Flora- en faunawet zijn ingediend en waarop nog geen besluit is genomen, worden beoordeeld volgens de Wet natuurbescherming. Dit kan van invloed zijn op dit besluit, omdat vanaf 1 januari 2017 een aantal soorten niet meer bij wet zijn beschermd of dat juist wel zijn geworden. Het kan ook zo zijn dat in uw projectgebied soorten voorkomen die beschermd zijn, maar waar u nu nog geen ontheffing voor heeft. In dat geval dient u mogelijk een aanvullende ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Aansluiting A9-Heiloo', gelegen in de gemeente Heiloo. Het project betreft de realisatie van een aansluiting op de A9. De werkzaamheden bestaan uit:

- dempen van sloten;
- graafwerkzaamheden en het ophogen van de grond;
- verwijderen van vegetatie;
- realisatie van kunstwerken;
- aanbrengen van verhardingen, verlichting en een vangrail;
- aanleg van een fietsbrug over de A9.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*).

De aanvraag ziet tevens toe op de bittervoorn. Deze soort was beschermd onder de Flora- en faunawet; bij de overgang naar de Wet natuurbescherming is de beschermingsstatus van deze soort komen te vervallen.

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 21 juni 2017 tot en met 31 december 2020 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 4 voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis. Mijn overwegingen voor dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die volgens de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Aansluiting A9 Heiloo', gelegen in de gemeente Heiloo nabij de A9 ter hoogte van de Lagelaan, één en ander zoals is weergegeven in figuur 3 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Flora- en faunawet – Aansluiting A9 Heiloo' van 16 december 2016.
- d. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift c noodzakelijk zijn.
- e. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- f. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- g. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Specifieke voorschriften

- h. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven op de pagina's 23 tot en met 26 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Flora- en faunawet – Aansluiting A9 Heiloo' van 16 december 2016 (bijlage 2 bij dit besluit), zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatieplan – A9 Heiloo' van 16 december 2016 (bijlage 3 bij dit besluit) en zoals beschreven in de aanvulling op de aanvraag van 11 januari 2017 (bijlage 4 bij dit besluit).

- i. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de voortplantingsperiode van de ruige dwergvleermuis. Deze periode loopt globaal van half augustus tot en met september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de ruige dwergvleermuis.
- j. U dient de huidige voortplantingsplaats van de ruige dwergvleermuis voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te maken.
- k. Gekapt hout met holten dient minimaal één dag te blijven liggen met de holte naar boven, zodat eventueel toch aanwezige exemplaren nog kunnen uitvliegen.
- l. U dient lichtverstoring gedurende de uitvoerings- en gebruikersfase op voor vleermuizen geschikte locaties te voorkomen door de volgende maatregelen te nemen:
 - Er dient gewerkt te worden met vleermuisvriendelijke verlichting;
 - Lichtbronnen dienen niet gericht te zijn op geschikte voortplantingsplaatsen en haar aanvliegroutes, foerageergebieden en vliegroutes.

Overige voorschriften

- m. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- n. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- o. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Opmerking

- p. Op grond van artikel 5.4, lid 1 en lid 2, Wnb kan de verleende ontheffing worden ingetrokken of gewijzigd.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
21 juni 2017

Onze referentie
FF/75C/2016/0666.toek.kn

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie, het briefkenmerk en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie en het briefkenmerk in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Teammanager Vergunningen Natuur
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen van de noordse woelmuis

Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

De noordse woelmuis is langs de rand van het plangebied aangetroffen. Een gedeelte van het plangebied bevat geschikt leefgebied voor de noordse woelmuis in de vorm van rietvelden en ruigtes. Er is één exemplaar van de soort in de meest zuidelijke locatie direct naast het plangebied aangetroffen. De overige rietlanden in het plangebied zijn potentieel geschikt, maar fungeren momenteel niet als leefgebied voor de soort.

U stelt de volgende maatregelen voor om de functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen van de noordse woelmuis te waarborgen:

- Werkzaamheden in de percelen direct naast de locatie waar exemplaren van de noordse woelmuis zijn aangetroffen worden buiten de kwetsbare periode van de soort uitgevoerd;
- Graafwerkzaamheden worden in één richting uitgevoerd;
- In het waterbergingsgebied wordt alternatief leefgebied voor de noordse woelmuis gerealiseerd in de vorm van rietlanden;
- Er wordt een faunapassage bij de Moersloot aangelegd door ter hoogte van de onderdoorgang de oever van de Moersloot door te laten lopen of looprichels te plaatsen;
- Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin de maatregelen ten behoeve van de aanwezige soorten worden uitgewerkt. Het werkprotocol is op de locatie aanwezig en is bij alle betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform het werkprotocol uitgevoerd;
- De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de noordse woelmuis.

De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

De noordse woelmuis is niet aangetroffen in de rietvelden die door de werkzaamheden verloren gaan. In het noorden van het plangebied gaat een beperkte hoeveelheid potentieel geschikt leefgebied in de vorm van rietland verloren voor de soort. Er wordt alternatief geschikt leefgebied in de vorm van rietlanden in het waterbergingsgebied aangelegd waar de exemplaren van de woelmuis geen concurrentie ondervinden van andere woelmuizen. Daarnaast wordt een faunapassage aangelegd bij de watergang de Moersloot. Doordat er geen huidige voortplantings- en rustplaatsen van de noordse woelmuis verloren gaan door de werkzaamheden en er geschikt leefgebied in het waterbergingsgebied wordt gerealiseerd, blijft de functionaliteit van het plangebied voor de noordse woelmuis behouden en wordt het potentiële leefgebied van de soort vergroot. Het is hierdoor aannemelijk dat de soort in de directe omgeving van het plangebied aanwezig blijft. Door het uitvoeren van bovenstaande maatregelen wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming overtreden worden. Een ontheffing is dan ook niet nodig.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
21 juni 2017

Onze referentie
FF/75C/2016/0666.toek.kn

Conclusie noordse woelmuis

Dit houdt in dat het toegestaan is bovenstaande werkzaamheden zonder ontheffing uit te voeren, mits de in dit besluit genoemde maatregelen worden uitgevoerd. Dit besluit geldt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.

U dient direct contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als beoordeeld bij dit besluit noodzakelijk zijn.

Als u de maatregelen zoals genoemd in dit besluit niet uitvoert, heeft u (mogelijk) toch ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Instandhouding van de ruige dwergvleermuis

Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er is één voortplantingsplaats van de soort vastgesteld in een wilg aan de Kanaalweg nabij de Moersloot. De voortplantingsplaats wordt gebruikt gedurende de kwetsbare paarperiode van de soort.

Door de werkzaamheden gaat één voortplantingsplaats van de ruige dwergvleermuis verloren. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op de pagina's 23 tot en met 26 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Flora- en faunawet – Aansluiting A9 Heiloo' van 16 december 2016, zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatieplan – A9 Heiloo' van 16 december 2016 en zoals beschreven in de aanvulling op de aanvraag van 11 januari 2017.

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden vier alternatieve voortplantingsplaatsen voor de ruige dwergvleermuis gerealiseerd in de vorm van vleermuiskasten. De vleermuiskasten worden minimaal één maand voorafgaand aan de start van de werkzaamheden op maximaal 200 meter van de huidige voortplantingsplaats opgehangen. Echter, gezien de aanzienlijke omvang van de werkzaamheden kan de functionaliteit van het plangebied voor de ruige dwergvleermuis niet op voorhand gegarandeerd worden. Met inachtneming van alle bovengenoemde maatregelen zorgt u vooraf mogelijk niet voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen voor de aanwezige populatie van de ruige dwergvleermuis. De functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis blijft hierdoor mogelijk niet behouden.

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. U dient de huidige voortplantingsplaats voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te maken voor de ruige dwergvleermuis. Daarnaast dient u lichtverstoring op vleermuizen gedurende de uitvoerings- en gebruikersfase van het project te voorkomen. Ter aanscherping heb ik hiervoor in de ontheffing aanvullende voorschriften opgenomen.

Doordat er voldoende geschikte alternatieve voortplantingsplaatsen voor de ruige dwergvleermuis worden gerealiseerd is het aannemelijk dat de soort in de directe omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden vanwege de realisatie van een aansluiting op de bestaande A9. Er is een alternatieve studie uitgevoerd waarbij meerdere alternatieven zijn onderzocht. Het gekozen alternatief is gekozen na een afweging van verschillende schetsontwerpen waarbij rekening is gehouden met een aantal factoren waaronder de route die landbouwvoertuigen dienen te nemen, de effecten op een nabijgelegen natura 2000-gebied en de impact op de omgeving. Het gekozen alternatief 'Lagelaan' heeft een ligging die zoveel mogelijk de ligging van de bestaande Lagelaan volgt. Hierdoor wordt de impact op de aangrenzende percelen zo klein mogelijk gehouden. Het voorkeursalternatief is uitgekozen op basis de beste score ten opzichte van ruimtebeslag en verkeersveiligheid. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wet natuurbescherming.

Door een toename van de verkeersintensiteiten in de kern van Heiloo kunnen er onveilige situaties ontstaan. Het aantal huishoudens in de regio van het plangebied neemt toe. Om uitvoering te geven aan deze toename is het samenwerkingsprogramma 'De Nieuwe Strandwal' opgesteld. Door middel van dit samenwerkingsprogramma worden er in Heiloo en Limmen, in de woonwijken Zuiderloo en Zandzoom, in totaal 1.800 nieuwe woningen gerealiseerd. Daarnaast breidt het bedrijventerrein Boekelermeer uit. Door voorgenoemde ontwikkelingen neemt het auto- en vrachtverkeer toe waardoor de wegen door Heiloo en Limmen drukker worden en er risico's voor de verkeersveiligheid ontstaan. Een aanpassing van het bestaande wegennet is dan ook noodzakelijk om de verkeersveiligheid te garanderen.

Door een aansluiting van de A9 op het bedrijventerrein te realiseren wordt een snelle aan- en afvoerroute van vrachtauto's en ander bestemmingsverkeer gerealiseerd. Het vrachtverkeer hoeft dan niet langer door de dorpen te rijden waardoor de aansluiting voor een betere doorstroming zorgt en bijdraagt aan de verkeersveiligheid. De aanleg van de aansluiting van de A9 bij Heiloo ontlast op deze manier de kernen van Heiloo en omgeving. Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende zijn om de negatieve effecten op de ruige dwergvleermuis, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
21 juni 2017

Onze referentie
FF/75C/2016/0666.toek.kn

Gesignaleerde soorten

Ik wil u erop wijzen dat in het bij de aanvraag gevoegde natuurwaardenonderzoek melding wordt gemaakt van de (mogelijke) aanwezigheid van de meervleermuis en de watervleermuis in of in de nabije omgeving van het plangebied. U heeft er echter voor gekozen om voor deze soorten geen ontheffing aan te vragen. Ik wil u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat wanneer u bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten dreigt te overtreden, u de werkzaamheden dient stil te leggen en alsnog ontheffing voor deze soorten dient aan te vragen.

5.3 Mogelijkheden voor vrijstelling en ontheffing

Door bij de uitvoering van werkzaamheden rekening te houden met aanwezige beschermde soorten kunnen effecten worden voorkomen en daarmee overtreding van verbodsbepalingen. Indien effecten niet geheel kunnen worden voorkomen is een ontheffing van verbodsbepalingen nodig. Voor de licht beschermde gevlekte rietorchis (tabel 2) kan alleen een ontheffing worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet in het geding is. Indien aantoonbaar gewerkt wordt volgens een gedragscode geldt voor deze soort een vrijstelling en is de aanvraag van een ontheffing niet noodzakelijk. Voor de overige zwaar beschermde soorten (tabel 3) geldt dat ontheffing van de verbodsbepalingen alleen mogelijk is als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- Eén van de volgende wettelijke belangen kan worden onderbouwd:
 - Bescherming flora en fauna (belang b)
 - Voor de broedvogels: veiligheid van het luchtverkeer (belang c)
 - Volksgezondheid of openbare veiligheid (belang d)
 - Voor de bittervoorn, noordse woelmuis en vleermuizen: Dwingende reden van groot openbaar belang (belang e)
 - Voor de bittervoorn: Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)
- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging) ten aanzien van:
 - De locatie van de ingreep
 - De inrichting van de locatie
 - De wijze van uitvoering van de werkzaamheden
- De gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie komt niet in gevaar

Als niet aan deze voorwaarden kan worden voldaan, dan moet overtreding van de verbodsbepalingen geheel worden voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen.

5.4 Mitigerende maatregelen en effectbepaling per soort

De werkzaamheden kunnen effecten hebben op de soorten opgenomen in Tabel 2 (paragraaf 5.2). In deze paragraaf worden per soort de mogelijke effecten besproken. Tijdens het uitvoeren van werkzaamheden dient schade aan beschermde soorten zo veel mogelijk te worden voorkomen. Per soort is een aantal voorzorgsmaatregelen opgenomen waarmee negatieve gevolgen voor de aanwezige beschermde soorten kunnen worden voorkomen. Voor een volledig overzicht van de mitigerende maatregelen wordt verwezen naar het mitigatieplan, zie bijlage 1.

Bittervoorn

De bittervoorn is in het plangebied in een aantal watergangen aangetroffen (zie Figuur 8). De toekomstige aansluiting zal beide watergangen kruisen. Doordat beide watergangen de aansluiting door middel van een duiker/onderdoorgang zullen passeren, is geen sprake van versnippering en blijft het effect beperkt. Daar waar de afsluiting de Moersloot en betreffende zijtak van de Limmertocht kruist, zal een beperkt deel van het leefgebied van beide soorten verdwijnen. Ten opzichte van het totale oppervlak aan geschikt leefgebied dat lokaal en regionaal voorhanden is, is dit oppervlakteverlies te verwaarlozen. Daarnaast zal het totale wateroppervlak dat verloren gaat, gecompenseerd worden door de aanleg van een waterberging in het noorden van het plangebied. Bij de inrichting van nieuwe watergangen wordt rekening gehouden met de bittervoorn door het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en een extensief (gefaseerd) beheer, waarbij water- en oeverplanten meer kansen krijgen en zoetwatermosselen deels gespaard worden. Hierdoor zullen de werkzaamheden een gunstige invloed hebben op de lokale instandhouding.

Om schade aan individuen gedurende de werkzaamheden te voorkomen worden de volgende maatregelen uitgevoerd :

- In de sloten moet er gewerkt worden in de periode september tot en met maart, dat wil zeggen buiten de kwetsbare periode van de voortplanting. Echter, deze periode kan zowel korter als langer duren en is afhankelijk van klimatologische en meteorologische omstandigheden. Een deskundige op het gebied van bittervoorns moet de exacte periode van voortplanting aangeven. De luchttemperatuur moet boven het vriespunt liggen en er mag geen ijs aanwezig zijn in de watergang. De watertemperatuur moet beneden de 25 graden Celsius te zijn.

- De aanwezige bittervoorns en zoetwatermossels in de te dempen watergang moeten worden weggevangen. Afhankelijk van de locatie en diepte van de watergang kan dit op verschillende manieren plaatsvinden (wegvangen met elektrovisen of watergang verondiepen, afdammen, leegpompen en afvangen vissen en zoetwatermosselen).
- Wegvangen in de periode dat de watertemperatuur erg laag is, maar boven nul, is mogelijk wanneer goed in beeld gebracht is waar de bittervoorns zich op dat moment in groepen bevinden. Daarbij kunnen op deze plekken de bittervoorns effectief weggevangen worden.
- Er moet een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin alle ten behoeve van de bittervoorn te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op de locatie aanwezig te zijn en onder alle betrokken partijen bekend te zijn. Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol te worden uitgevoerd.
- De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van bittervoorns.

Conclusie: de bittervoorn zal tijdelijk negatieve effecten ondervinden doordat in delen van zijn leefgebied gewerkt wordt. Effecten zijn beperkt en treden uitsluitend lokaal op. Op termijn zal er een positief effect optreden. Er moet ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd worden.

Noordse woelmuis

De noordse woelmuis is langs de rand van het plangebied aangetroffen. Ter hoogte van de rietvelden net ten zuiden van de Kanaalweg (zie ook bovenste rode cirkels in Figuur 6) die verdwijnen voor de aanleg van de weg is de noordse woelmuis niet aangetroffen. De noordse woelmuis is wel aangetroffen in de rietkraag in het oosten van een grasland langs de A9. De rietkraag waar de noordse woelmuis is aangetroffen zal niet verdwijnen, wel zal aan de westkant van dit perceel een deel van het grasland verdwijnen om plaats te maken voor de parallelweg. Dit deel van het grasland is niet geschikt als leefgebied voor de noordse woelmuis. Niet uitgesloten kan worden dan hier individuen aanwezig zijn op doortrek of op zoek naar nieuw leefgebied. Individen van de noordse woelmuis kunnen verstoring ondervinden van de werkzaamheden.

Omdat een klein rietlandje (potentieel leefgebied van de noordse woelmuis) in het noorden van het plangebied verloren gaat worden er nieuwe rietlanden aangelegd in het waterbergingsgebied. Hier worden rietlandjes aangelegd die een geschikt leefgebied vormen voor de noordse woelmuis en waar ze geen concurrentie ondervinden van de andere woelmuizen. Daarnaast wordt er een faunapassage aangelegd bij de Moersloot. Deze faunapassage wordt gerealiseerd door ter hoogte van de onderdoorgang de oevers van de Moersloot door te laten lopen of looprichels te plaatsen.

Conclusie: er wordt aan de rand van het leefgebied van de noordse woelmuis gewerkt. Hierdoor kan de noordse woelmuis tijdelijk verstoring ondervinden. Op termijn zijn de effecten positief doordat het leefgebied vergroot wordt. Er wordt zekerheidshalve een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis is uitsluitend buiten het plangebied aangetroffen. Het plangebied zelf vormt geen actueel leefgebied. De werkzaamheden hebben dan ook geen effecten op het leefgebied van de waterspitsmuis. Door de mitigerende maatregelen voor de noordse woelmuis kan de waterspitsmuis mogelijk profiteren doordat er meer geschikt leefgebied komt.

Conclusie: er wordt niet in het leefgebied van de waterspitsmuis gewerkt. Negatieve effecten op de waterspitsmuis zijn daardoor uitgesloten. Er hoeft geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Broedvogels

De werkzaamheden kunnen leiden vernietiging of verstoring van aanwezige nesten van broedvogels. Deze effecten kunnen geheel voorkomen worden door de volgende maatregelen.

- Kap van bomen en verwijderen van opgaande vegetatie moet zoveel mogelijk buiten het broedseizoen (15 maart- 15 juli)² worden uitgevoerd. Indien werken in het broedseizoen niet voorkomen kan worden,

² Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor

dan dient de vegetatie buiten het broedseizoen te worden verwijderd, zodat de het plangebied ongeschikt wordt gemaakt om te broeden. Hou resterende vegetatie kort tijdens het broedseizoen;

- Start de overige werkzaamheden minimaal buiten het broedseizoen. Hierdoor wordt het gebied verstoord, waardoor het ongeschikt wordt voor weidevogels.

Conclusie: negatieve effecten op broedvogels kunnen volledig voorkomen worden. Er hoeft geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Vaatplanten

De meeste gevlekte rietorchis groeien net buiten het plangebied, mogelijk zijn er enkele individuen die binnen het plangebied groeien. Door het nemen van de volgende maatregelen zijn effecten op de gevlekte rietorchis volledig te voorkomen.

- Voorafgaande de werkzaamheden (bij voorkeur in de bloeitijd; april – mei) dient gekeken te worden of de eerder waargenomen gevlekte rietorchissen nog steeds aanwezig zijn en of deze zich mogelijk verspreid hebben tot het plangebied.
- De locaties waar de gevlekte rietorchis is aangetroffen buiten het plangebied mogen niet betreden worden en niet worden ingezet als locaties voor rijwegen of opslag (zoals gronddepot of kantoorunits).
- Indien aanwezig binnen het plangebied, dan dienen de individuen worden uitgegraven en verplaatst naar geschikt habitat in de directe omgeving waar geen werkzaamheden staan gepland;
- De rode lijst soort bevertjes komt mogelijk voor in het plangebied. Deze is niet beschermd onder de flora & faunawet, maar gezien de status 'rode lijst soort' dient hier zorgvuldig mee om worden gegaan. Indien bevertjes voorafgaande aan de werkzaamheden aanwezig blijkt te zijn (bloeitijd mei - augustus) wordt aanbevolen deze eveneens uit te graven en te verplaatsen.

Conclusie: negatieve effecten op vaatplanten kunnen volledig voorkomen worden door te werken volgens een werkprotocol. Er hoeft geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Rugstreepad

De rugstreepad is op dit moment niet aanwezig in het plangebied. Als gevolg van de werkzaamheden wordt echter tijdelijk geschikt habitat gecreëerd waardoor deze soort mogelijk tijdens de werkzaamheden kan opduiken. Tijdens de werkzaamheden dient dan ook regelmatig gecontroleerd te worden of de soort in het plangebied aanwezig is. Deze controles dienen met enige regelmaat plaats te vinden in de periode april tot oktober. Hierbij dient gelet te worden op kooractiviteit, aanwezigheid van eisnoeren en individuen.

- Tijdens de uitvoering van werkzaamheden moet voorkomen worden dat (onbewust) geschikte voortplantingswateren ontstaan (ondiepe plassen).
- Bij aanwezigheid van individuen dienen maatregelen te worden getroffen om het verwonden en/of doden van individuen te voorkomen:
 - Aanwezige exemplaren moeten weggevangen worden en direct verplaatst worden naar geschikt gebied in de directe omgeving. Voorkomen wordt dat er eieren afgezet worden binnen het plangebied.
 - Daarnaast moeten voorzieningen getroffen worden om het gebied ontoegankelijk te maken (plaatsen schermen).
 - Eventuele werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de rugstreepad.
- Er moet een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin alle ten behoeve van de rugstreepad te nemen maatregelen (voor het geval de soort tijdens de werkzaamheden opduikt) zijn vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op de locatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend te zijn. Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol worden uitgevoerd.

Conclusie: de rugstreepad is nu niet in het plangebied aanwezig. Door de werkzaamheden ontstaat er mogelijk een geschikt leefgebied. Met het nemen van de bovenstaande maatregelen zijn negatieve effecten

de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m 15 juli is dus slechts een indicatie. De periode januari tot begin oktober kan theoretisch door broedvogels nog gebruikt worden als een broedperiode. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

op de rugstreeppad volledig te voorkomen. Er hoeft geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Vleermuizen

In het plangebied is een verblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aangetroffen langs de Kanaalweg. Deze verblijfplaats betreft een kleine holte in een wilg bij de Moersloot. Het is nog onduidelijk of de wilg tijdens de werkzaamheden gekapt moet worden. Dit hangt af van de werkzaamheden en is op voorhand niet te voorzien. Er zal getracht worden de wilg te sparen, maar voor het geval dit niet mogelijk is worden er ook mitigerende maatregelen uitgevoerd om negatieve effecten te voorkomen mocht de wilg toch gekapt moeten worden. Uitgaande van de worst case situatie is er ook een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet nodig. De volgende mitigerende maatregelen (gebaseerd op de Soortenstandaard ruige dwergvleermuis, RVO, 2014) worden uitgevoerd:

- Er worden 4 vervangende paarverblijfplaatsen aangeboden in de vorm van kleine bolle vleermuis kasten (Korsten, 2012). Deze worden in de omgeving van de te kappen wilg gehangen, op maximaal 200 m afstand. Gezien de aanwezige begroeiing in de omgeving wordt het aanbieden van vier verblijfplaatsen als voldoende gezien. De precieze locatie wordt bepaald door een vleermuisdeskundige waarbij gekeken wordt naar hoogte, aanvliegroute, aanwezige verlichting en toegankelijkheid voor predatoren.
- De kasten worden minimaal 1 maand voor de start van de activiteiten opgehangen om de dieren te laten wennen aan deze voorzieningen. Hierbij wordt er voor gezorgd dat de kasten minimaal een maand tijdens de actieve periode (april tot en met oktober) van de ruige dwergvleermuizen hangen zodat de dieren kunnen wennen.
- De wilg wordt niet gekapt in de periode dat de ruige dwergvleermuis gebruik kan maken van de wilg: half augustus tot en met half oktober.

De moersloot vormt actueel foerageergebied en een vliegroute voor de water- en meervleermuis. Het belang is beperkt gezien de lage dichtheden aan individuen die hier zijn waargenomen, desondanks moeten er maatregelen getroffen worden om negatieve effecten te voorkomen. Om de Moersloot als vlieg- en foerageerroute te behouden worden de onderstaande maatregelen genomen:

- In het ontwerp is ter hoogte van de Moersloot een brug opgenomen, met een onderdoorgang van minimaal 1,5 meter hoog en 4 meter breed. Hiermee wordt voldaan aan de richtlijnen voor de meervleermuis, de meest kritische van de vleermuizen (Haarsma, 2010).
- Om verstoring van de vleermuizen te voorkomen wordt lichtuitstraling naar het wateroppervlakte voorkomen en vleermuisvriendelijke verlichting te gebruiken.

Er is geen vliegroute voor vleermuizen aangetroffen langs de kanaalweg of de lagelaan. Mitigerende maatregelen om de eventuele vliegroutes hier te behouden zijn daarom niet nodig.

Conclusie: negatieve effecten op vleermuizen kunnen deels worden voorkomen door het nemen van mitigerende maatregelen bij de Moersloot. Voor de kap van de wilg zal een ontheffing voor de Flora- en faunawet aangevraagd worden voor het vernietigen van een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis. Daarnaast worden mitigerende maatregelen genomen zodat er voldoende paarverblijfplaatsen beschikbaar blijven voor de ruige dwergvleermuis.

Algemene zorgplicht

- Voer werkzaamheden in watergangen zoveel mogelijk uit in de maanden september- oktober (d.w.z. na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen en amfibieën). Werk in ieder geval bij een watertemperatuur boven de 5 °C en wanneer er geen sprake is van ijsvorming.
- Bij het dempen van watergangen en graafwerkzaamheden dient altijd in één richting gewerkt te worden, richting open water/verbindingen. Hierdoor kunnen dieren (zowel op het land als in het water) de werkzaamheden ontvluchten.
- Laat terreindelen die gehandhaafd blijven zoveel mogelijk met rust.
- Let vanuit de algemene zorgplicht tijdens de werkzaamheden continu op de aanwezigheid van al dan niet beschermde planten en dieren. Bij aantreffen van dieren en planten moet worden voorkomen dat deze gedood of verwond c.q. (bij planten) onnodig aangetast worden. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, neem in overleg met de ecoloog passende maatregelen of zoek naar een andere oplossing.

MEMO

ONDERWERP
Mitigatieplan - A9 Heiloo

ONZE REFERENTIE
079074397 A.5

DATUM
16-12-2016

VAN
[REDACTED]

Inleiding

De gemeenten Heiloo, Castricum en Alkmaar en de provincie Noord-Holland zijn voornemens om bij Heiloo een nieuwe aansluiting op de A9 te realiseren. In het kader hiervan zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Uit deze onderzoeken is gebleken dat de aanwezigheid van beschermde soorten in het gebied niet uitgesloten kan worden.

Figuur 1 geoptimaliseerd ontwerp

Als gevolg van de nieuwe aansluiting op de A9 bij Heiloo kunnen effecten op de beschermde bittervoorn, rugstreepd, diverse soorten vleermuizen, waterspitsmuis, beschermde flora, broedvogels en noordse woelmuis niet bij voorbaat worden uitgesloten en daarmee mogelijk ook overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Deze overtredingen kunnen deels worden voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen en het werken volgens een werkprotocol. Dit geldt voor de bittervoorn, rugstreepd, broedvogels, noordse woelmuis en waterspitsmuis beschermde flora en diverse soorten vleermuizen. Ten aanzien van de noordse woelmuis, bittervoorn en ruige dwergvleermuis kan overtreding niet geheel worden uitgesloten en dient een ontheffing te worden aangevraagd. Zie voor een volledige effectbeoordeling het activiteitenplan¹.

In dit rapport worden de wettelijke vereiste mitigerende maatregelen beschreven ter behoud van de aanwezige beschermde flora en fauna. Dit mitigatieplan dient ter onderbouwing van de gunstige staat van instandhouding en is onderdeel van het activiteitenplan. Op basis hiervan kan een ontheffing voor de Flora- en faunawet (Ff-wet) worden aangevraagd.

¹ Arcadis, 2016. Activiteitenplan Flora- en faunawet, aansluiting A9 – Heiloo. Provincie Noord-Holland.

Uitgangspunten

Gehanteerde informatiebronnen

- ARCADIS. 2014a. Mitigerende maatregelen flora en fauna.
- ARCAIDS. 2014b. Quickscan natuurwetgeving aansluiting A9-Heiloo.
- ARCAIDS. 2014c. Nee, tenzij toets EHA en weidevogelleefgebied.
- BügelHajema. 2016. Aanvullend advies natuurwaarden. Aansluiting A9 Heiloo.
- Bureau Aandacht Natuur, 2016. Vleermuisonderzoek Kanaalweg – Kooijbrug te Heiloo. Merijn Volkers, 04-10-2016 te Hippolytushoef.
- Arcadis, 2016. Activiteitenplan Flora- en faunawet, aansluiting A9 – Heiloo. Provincie Noord-Holland.

Uitgangspunten ecologie

Er wordt gewerkt volgens de stapsgewijze bescherming van natuurwaarden:

1. Voorkomen van aantasting door behoud en maatregelen duurzame instandhouding (geen ontheffing nodig).
 2. Mitigeren van aantasting met behulp van maatregelen (wel ontheffing nodig met mitigatieplan en onderbouwing), met als doel het 100% voorkomen van overtreding van de verbodsartikelen in de Ff-wet. Bij afdoende mitigatie, indien het effect volledig wordt voorkomen, is geen ontheffing nodig.
 3. Compenseren van aantasting (ontheffing vereist met compensatieplan en onderbouwing van gebrek aan alternatieven en motivatie van zwaarwegend maatschappelijk belang).
- Alle mitigerende maatregelen worden getroffen binnen het plangebied of in de direct aangrenzende omgeving en daarmee binnen de actuele leefgebieden van de betreffende beschermde diersoorten. Hiermee is sprake van mitigatie en niet van compensatie.
 - Alle werkzaamheden worden uitgevoerd in de minst gevoelige periode van beschermde soorten. Hieronder wordt per beschermde soort deze periode benoemd.
 - Voorafgaand aan de werkzaamheden dient op basis van dit mitigatieplan een concreet ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. In dit protocol worden maatregelen opgenomen ten behoeve van de aanwezige soorten op basis van dit mitigatieplan, eventueel aangevuld met specifieke voorwaarden uit de Ff-wet ontheffing. Het gaat daarbij om de planning, fasering, verantwoordelijke partijen, werkafspraken, maatregelen ter ontmoediging en verplaatsing en nadere uitwerking van fysieke maatregelen. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie aanwezig te zijn en bij alle betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd.
 - Alle verstorende en voorbereidende werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd in afstemming met, en onder begeleiding van, een ecologisch deskundige op het gebied van de betreffende soort(en).
 - Maatregelen ter verbetering en/of vervanging van bestaand leefgebied dienen uitgevoerd en functioneel te zijn, voordat het bestaande leefgebied vernietigd wordt.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is per soort een effectbeoordeling opgenomen op basis van de uitgevoerde quickscan (ARCADIS, 2014a), het aanvullend advies natuurwaarden (BügelHajema, 2016) en aanvullende natuurinventarisaties naar het voorkomen van vleermuizen (Bureau Aandacht Natuur, 2016) en vissen (Arcadis in 2016), habitatgeschiktheidsonderzoek (Arcadis, december 2016). Daarnaast worden de exacte maatregelen en werkbare periodes per soort opgenomen. In het laatste hoofdstuk is tenslotte een samenvatting van de te nemen maatregelen opgenomen.

Algemene zorgplicht

Te alle tijden dient de algemene zorgplicht in acht te worden genomen. Voor dit project leidt dit tot de onderstaande maatregelen:

- Voer werkzaamheden in watergangen zoveel mogelijk uit in de maanden september- oktober (dat wil zeggen na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen en amfibieën). Werk in ieder geval bij een watertemperatuur boven de 5 °C en wanneer er geen sprake is van ijsvorming.
- Bij het dempen van watergangen en graafwerkzaamheden dient altijd in één richting gewerkt te worden, richting open water/verbindingen. Hierdoor kunnen dieren (zowel op het land als in het water) de werkzaamheden ontvluchten.
- Laat terreindelen die gehandhaafd blijven zoveel mogelijk met rust.
- Werk zoveel mogelijk in één richting, zodat dieren de kans hebben om aan de werkzaamheden te ontsnappen. Let hierbij ook op de locatie van de ontsluiting van het huidige leefgebied naar het nieuw ontwikkelde leefgebied.
- Let vanuit de algemene zorgplicht tijdens de werkzaamheden continu op de aanwezigheid van al dan niet beschermde planten en dieren. Bij aantreffen van dieren en planten moet worden voorkomen dat deze gedood, verwond of (bij planten) onnodig aangetast worden. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, neem in overleg met de ecoloog passende maatregelen of zoek naar een andere oplossing.

Vleermuizen

Uit de quickscan natuurwetgeving (ARCADIS 2014a) en het aanvullende advies natuurwaarden (BügelHajema, 2016 en Bureau Aandacht Natuur, 2016) is gebleken dat de te verwijderen bebouwing geen geschikte verblijfplaats voor vleermuizen biedt. Er is een wilg in de zuid-oosthoek van de Kanaalweg en de Moersloot waar een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis is aangetroffen. Deze boom moet mogelijk gekapt worden waardoor het paarverblijf verloren kan gaan. Indien mogelijk zal de boom gespaard worden, maar dat kan pas op het moment van de uitvoering bepaald worden. Ter voorkoming van effecten worden mitigerende maatregelen uitgevoerd zodat er vervangende paarverblijfplaatsen aanwezig zijn.

Uit het aanvullende advies (BügelHajema, 2016) en de vleermuisinventarisaties naar de aanwezigheid van vliegroutes (Bureau Aandacht Natuur, 2016) is gebleken dat het aantal vleermuizen dat de Moersloot passeert laag is. Het belang van de Moersloot voor vleermuizen is dan ook beperkt, desondanks wordt deze door individuen van meervleermuis en watervleermuis gebruikt als vlieg- en foerageerroute (zie Figuur 2).

Maatregelen

Mitigerende maatregelen voor de kans op het vernietigen van de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis in een wilg aan de rand van het plangebied.

- Er worden 4 vervangende paarverblijfplaatsen aangeboden in de vorm van kleine bolle vleermuis kasten (Korsten, 2012). Deze worden in de omgeving van de te kappen wilg gehangen, op maximaal 200 m afstand. Gezien de aanwezige begroeiing in de omgeving wordt het aanbieden van vier verblijfplaatsen als voldoende gezien. De precieze locatie wordt bepaald door een vleermuisdeskundige waarbij gekeken wordt naar hoogte, aanvliegeroute, aanwezige verlichting en toegankelijkheid voor predatoren.
- De kasten worden minimaal 1 maand voor de start van de activiteiten opgehangen om de dieren te laten wennen aan deze voorzieningen. Hierbij wordt er voor gezorgd dat de kasten minimaal een maand tijdens de actieve periode (april tot en met oktober) van de ruige dwergvleermuizen hangen zodat de dieren kunnen wennen.
- De wilg wordt niet gekapt in de periode dat de ruige dwergvleermuis gebruik kan maken van de wilg: half augustus tot en met half oktober.

Om de Moersloot als vlieg- en foerageerroute te behouden dienen de onderstaande maatregelen te worden genomen:

- Er dient een onderdoorgang in de aansluiting te worden gecreëerd. Deze doorgang moet minimaal 1,5 meter hoog en 4 meter breed zijn.
- Om verstoring van de vleermuizen te voorkomen dient lichtuitstraling naar het wateroppervlakte te worden voorkomen.
- Extra uitstraling van licht naar de bomenrij ten noorden van de Kanaalweg moet worden voorkomen.

Figuur 2. Vliegroutes van vleermuizen in het plangebied. De rode lijn geeft globaal het foerageergebied en de vliegroutes weer. Er is geen verbinding met de Kanaalweg geconstateerd, de dieren vliegen dus op de Moersloot heen en weer.

Noordse woelmuis

Vlak bij het plangebied zijn tijdens het aanvullend advies (BügelHajema, 2016) noordse woelmuizen waargenomen in de rietlanden ten oosten van de Parallelweg (zie gele ster in Figuur 3). De ruige oeervegetaties ten noorden van de locatie waar de noordse woelmuizen zijn aangetroffen zijn in potentie geschikt voor de noordse woelmuis, maar de soort is hier niet aangetroffen (zie rode cirkels).

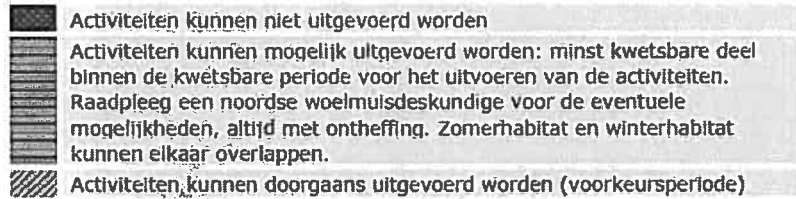
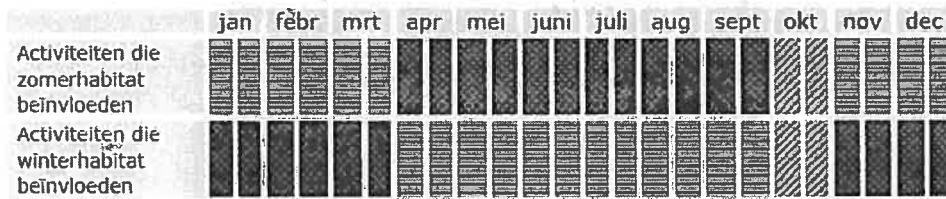

Figuur 3. Potentieel leefgebied noordse woelmuis (oranje cirkels). De gele ster geeft locatie aan waar noordse woelmuizen zijn waargenomen. Op de andere locaties zijn geen noordse woelmuizen aangetroffen

Maatregelen

Als gevolg van de aanleg van de aansluiting op de A9 gaat er potentieel leefgebied van de streng beschermde noordse woelmuis verloren. Hier zijn echter geen noordse woelmuizen aangetroffen. Om te zorgen dat het potentieel leefgebied van de noordse woelmuis niet achteruit gaat worden onderstaande maatregelen genomen te worden.

- Om het overig leefgebied te verbeteren is in het ontwerp, ten westen van de aansluiting op de Kanaalweg, een waterberging gepland. In deze waterberging wordt een eilandje aangelegd en ingericht als leefgebied voor de noordse woelmuis (op dit eilandje ondervindt de noordse woelmuis geen concurrentie van andere muizensoorten, zoals de veldmuis). Verder worden er hier natuurvriendelijke oevers aangelegd.
- Voor ontsluiting van deze locatie en het bestaande leefgebied ten westen van de aansluiting, zal ter hoogte van de Moersloot een faunapassage aangelegd moeten worden. Deze faunapassage kan worden gerealiseerd door ter hoogte van de onderdoorgang de oevers van de Moersloot door te laten lopen of looprichels te plaatsen. Conform de Leidraad Faunavoorzieningen bij Infrastructuur (MJPO, 2011) volstaat onderstaande voorziening voor de noordse woelmuis. Voor de looprichel moet een breedte van minimaal 50 cm worden aangehouden, verder moet er tussen de looprichel en het plafond tenminste 60 cm ruimte zitten, voor het gronddek moet 3 – 5 cm worden aangehouden.
- Werkzaamheden in de percelen naast de locatie waar de noordse woelmuizen zijn aangetroffen worden uitgevoerd in de minst kwetsbare periode van de noordse woelmuis (zie schema hieronder) of onder begeleiding van een deskundige.

Waterspitsmuis

Net buiten de begrenzing van het plangebied, in de brede rietkraag op de oevers van de plas 'Die', is een waarneming gedaan van de strikt beschermde waterspitsmuis (zie oranje ster in Figuur 4). In het plangebied zijn bij de inventarisaties geen waterspitsmuizen aangetroffen. De aanwezige watergangen in het plangebied zijn niet geschikt als leefgebied voor de waterspitsmuis.

Extra maatregelen

Omdat er geen leefgebied van de waterspitsmuis verloren gaat hoeven er geen mitigerende maatregelen voor de waterspitsmuis uitgevoerd te worden. Er worden desondanks een aantal maatregelen genomen voor het uitbreiden van het leefgebied van de waterspitsmuis. Dit om het draagkracht voor het project te vergroten en er kansen zijn voor uitbreiding van het leefgebied van de waterspitsmuis. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Ten westen van de aansluiting op de Kanaalweg is in het ontwerp een waterberging gepland. De oevers van de nieuwe waterberging aan de noordzijde worden zo ingericht dat ze zullen mogelijk geschikt zijn als leefgebied. Echter door de afstand tot het actuele leefgebied valt deze watergang mogelijk niet binnen bereik van de waterspitsmuis.

Figuur 4. Waarneming van de waterspitsmuis. De gele ster geeft de waarneming van de waterspitsmuis weer.

Bittervoorn

De bittervoorn is in enkele watergangen in het plangebied aangetroffen (zie Figuur 6) (veldbezoek 11 augustus 2016). De toekomstige aansluiting zal beide watergangen kruisen. Doordat beide watergangen de aansluiting door middel van een duiker/onderdoorgang zullen passeren, is geen sprake van versnippering en blijft het effect beperkt. Daar waar de aansluiting de Moersloot en betreffende zijtak van de Limmertocht kruist, zal een beperkt deel van het leefgebied van beide soorten verdwijnen. Ten opzichte van het totale oppervlak aan geschikt leefgebied dat lokaal en regionaal voorhanden is, is dit oppervlakteverlies te verwaarlozen. Daarnaast worden nieuwe watergangen en een waterberging aangelegd die geschikt zijn als leefgebied. Bij de inrichting van nieuwe watergangen wordt rekening gehouden met de bittervoorn, wat een gunstige invloed kan hebben op de lokale instandhouding.

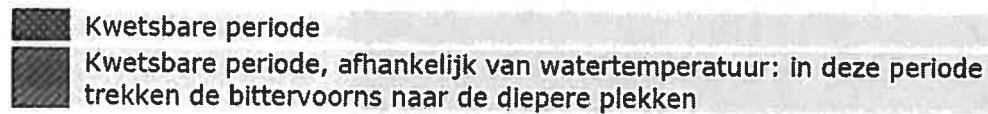
Figuur 5. Waarnemingen van de bittervoorn. De gele stippen geven de locaties weer waar de bittervoorn is waargenomen. De rode lijnen geven de locaties weer waar de watergangen bevist zijn.

Maatregelen

Om schade aan individuen gedurende de werkzaamheden te voorkomen dienen de volgende maatregelen te worden uitgevoerd:

- Voer werkzaamheden in watergangen zoveel mogelijk uit in de maanden september- oktober (dat wil zeggen na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen en amfibieën). Echter, deze periode kan zowel korter als langer duren en is afhankelijk van klimatologische en meteorologische omstandigheden. Een deskundige op het gebied van bittervoorns moet de exacte periode van voortplanting aangeven. Werk in ieder geval bij een watertemperatuur tussen de 5 °C en 25 °C en wanneer er geen sprake is van ijsvorming.
- De aanwezige bittervoorns en zoetwatermossels in de te dempen watergang moeten worden weggevangen. Afhankelijk van de locatie en diepte van de watergang kan dit op verschillende manieren plaatsvinden (wegvangen met elektrovisserij of watergang verondiepen, afdammen, leegpompen en afvangen vissen en zoetwatermosselen).
- Wegvangen in de periode dat de watertemperatuur erg laag is, maar boven nul, is mogelijk wanneer goed in beeld gebracht is waar de bittervoorns zich op dat moment in groepen bevinden. Daarbij kunnen op deze plekken de bittervoorns effectief weggevangen worden.
- Bij het dempen van watergangen en graafwerkzaamheden dient altijd in één richting gewerkt te worden, richting open water/verbindingen. Hierdoor kunnen dieren (zowel op het land als in het water) de werkzaamheden ontvluchten.

- Daarnaast dient voor het uitbreiden van het leefgebied van de bittervoorn natuurvriendelijke oevers aangelegd te worden en dienen deze extensief (gefaseerd) beheerd te worden. Hierdoor krijgen water- en oeverplanten meer kansen en worden zoetwatermosselen deels gespaard.
- Voor het wegvangen van bittervoorns en zoetwatermosselen dient een visserij-ontheffing te worden aangevraagd.

Broedvogels

De oevers en rietlanden in het plangebied kunnen geschikt broedbiotoop vormen. Algemene soorten zoals de wilde eend, meerkoet, fuut en waterhoen kunnen hier tot broeden komen. De weilanden vormen daarnaast geschikt broedhabitat voor diverse weidevogelsoorten, zoals de Kievit en de watersnip. Uit het aanvullend onderzoek blijkt dat er in het plangebied geen jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats of potentieel geschikte nestlocaties aanwezig zijn (Bureau Aandacht Natuur, 2016).

Maatregelen

Door bij de uitvoering van werkzaamheden de onderstaande maatregelen te nemen worden effecten op Broedvogels voorkomen.

- De werkzaamheden en de kap van bomen en verwijderen van opgaande vegetatie moet zoveel mogelijk buiten het broedseizoen (15 maart- 15 juli)² worden uitgevoerd. Indien werken in het broedseizoen niet voorkomen kan worden, dan dient de vegetatie buiten het broedseizoen te worden verwijderd, zodat de het plangebied ongeschikt wordt gemaakt om te broeden. Houd resterende vegetatie kort tijdens het broedseizoen;
- Start de overige werkzaamheden minimaal buiten het broedseizoen. Hierdoor wordt het gebied verstoord, waardoor het ongeschikt wordt voor weidevogels.

Flora

Uit de quickscan (ARCADIS, 2014a) en het aanvullend advies (BügelHajema, 2016) blijkt dat in het plangebied de licht beschermde zwanenbloem en gewone dotterbloem en de middelzwaar beschermde gevlekte rietorchis (zie Figuur 6) voorkomen. Daarnaast blijkt de rode lijst-soort "bevertje" in het plangebied voor te komen.

Bij het vergraven van de watergangen wordt de standplaats van exemplaren van de licht beschermde zwanenbloem en dotterbloem aangetast. Beide soorten zijn licht beschermd, waardoor voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt voor artikel 8 van de Flora- en faunawet. Wel geldt ten alle tijden de algemene zorgplicht. Daarnaast profiteert de zwanenbloem van zeer ruw schonen en vergraven van sloten waarbij de plant sterk verbrokkelt en in de vernielde oever veel kiemplekken vrijkomen. Het ligt dan ook in de verwachting dat er als gevolg van de ontwikkelingen nieuwe groeiplaatsen ontstaan.

² Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m 15 juli is dus slechts een indicatie. De periode januari tot begin oktober kan theoretisch door broedvogels nog gebruikt worden als een broedperiode. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

De kern van de populatie van gevlekte rietorchis ligt in het resterende deel van de extensief beheerde percelen grasland. In dit deel vinden geen werkzaamheden plaats, maar bij de aanlegwerkzaamheden kan dit deel niet worden ingezet als locaties voor opslag (zoals gronddepot of kantoorunits).

Figuur 6. Groeiplaats gevlekte rietorchis.

Maatregelen

De zwanenbloem en gewone dotterbloem zijn licht beschermd (Tabel 1-soorten), waardoor voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt voor artikel 8 van de Flora- en faunawet. Wel geldt te allen tijde de algemene zorgplicht. Daarnaast dienen er maatregelen genomen te worden voor de middelzwaar beschermde gevlekte rietorchis (Tabel 2-soort);

- Voorafgaande de werkzaamheden (bij voorkeur in de bloeitijd; april – mei) dient gekeken te worden of de eerder waargenomen beschermde flora nog steeds aanwezig zijn.
- De kern van de populatie van gevlekte rietorchis ligt in het resterende deel van de extensief beheerde percelen grasland (zie Figuur 6). In dit deel vinden geen werkzaamheden plaats, maar bij de aanlegwerkzaamheden kan dit deel niet worden ingezet als locaties voor opslag (zoals gronddepot of kantoorunits).
- Indien aanwezig binnen het plangebied, dan dienen de individuen worden uitgegraven en verplaatst naar geschikt habitat in de directe omgeving waar geen werkzaamheden staan gepland;
- De rode lijst soort bevertjes komt mogelijk voor in het plangebied. Deze is niet beschermd onder de flora & faunawet, maar gezien de status 'rode lijst soort' dient hier zorgvuldig mee om worden gegaan. Indien bevertjes voorafgaande aan de werkzaamheden aanwezig blijkt te zijn (bloeitijd mei - augustus) wordt aanbevolen deze eveneens uit te graven en te verplaatsen.

Rugstreepad

De rugstreepad is op dit moment niet aanwezig in het plangebied. Als gevolg van de werkzaamheden wordt echter tijdelijk geschikt habitat gecreëerd waardoor deze soort mogelijk tijdens de werkzaamheden kan opduiken. Daarom dienen maatregelen genomen te worden om effecten op migrerende individuen te voorkomen.

Maatregelen

- Controleer tijdens de werkzaamheden regelmatig of de soort in het plangebied aanwezig is. Deze controles dienen met enige regelmaat plaats te vinden in de periode april tot oktober. Hierbij dient gelet te worden op kooractiviteit, aanwezigheid van eisnoeren en individuen.
- Tijdens de uitvoering van werkzaamheden moet voorkomen worden dat (onbewust) geschikte voortplantingswateren ontstaan (ondiepe plassen).
- Bij aanwezigheid van individuen dienen maatregelen te worden getroffen om het verwonden en/of doden van individuen te voorkomen:
 - Aanwezige exemplaren moeten weggevangen worden en direct verplaatst worden naar geschikt gebied in de directe omgeving. Voorkomen wordt dat de er eieren afgezet kunnen worden in het plangebied.
 - Daarnaast moeten voorzieningen getroffen worden om het gebied ontoegankelijk te maken (plaatsen schermen).

NNN en weidevogelgebied

Maatregelen om verstoring door licht in NNN en weidevogelleefgebied te voorkomen.

Om een toename van licht in het NNN (Natuurnetwerk Nederland, voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) en weidevogelleefgebied te voorkomen en daarmee kwaliteitsverlies (= compensatie opgave) dienen op twee locaties in het ontwerp maatregelen te worden getroffen.

1. Ter hoogte van de aansluiting op de Kanaalweg en ter hoogte van de Lagelaan/Kooibrug dient uitstraling van koplampen voorkomen te worden (zie bruine lijnen in Figuur 7). Dit kan bijvoorbeeld door aanplant van haagbeplanting, het plaatsen van zogenaamde lamellen op de vangrail of opwerpen van een aarden wal.
2. Ook uitstraling van lichtmasten naar NNN en weidevogelleefgebied dient zoveel mogelijk voorkomen te worden. Dit kan door toepassing van aangepaste armaturen of diervriendelijke verlichting.

Figuur 7. Locaties (rode lijn) waar uitstraling naar NNN dient te worden voorkomen.

Compensatie verlies beschermde gebieden

Voor het verlies aan natuurwaarden in het NNN en weidevogelleefgebied dient compensatie plaats te vinden. Deze compensatie vindt grotendeels plaats buiten het plangebied. Het te compenseren oppervlak NNN en weidevogelgebied wordt in het compensatieplan NNN uitgewerkt en dekt zowel de compensatie door oppervlakteverlies als geluidsverstoring³. De compensatie oppervlak weidevogelgebied kan plaatsvinden middels financiering van beheer.

Samenvatting

Samenvattend dienen de volgende maatregelen genomen te worden.

³ Arcadis, nog in uitvoering. Nee, tenzij toets NNN en weidevogelgebied en compensatieplan, Provincie Noord-Holland.

Algemeen:

- Voer werkzaamheden in watergangen zoveel mogelijk uit in de maanden september- oktober (dat wil zeggen na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen en amfibieën). Werk in ieder geval bij een watertemperatuur boven de 5 °C en wanneer er geen sprake is van ijsvorming.
- Bij het dempen van watergangen en graafwerkzaamheden dient altijd in één richting gewerkt te worden, richting open water/verbindingen. Hierdoor kunnen dieren (zowel op het land als in het water) de werkzaamheden ontvluchten.
- Laat terreindelen die gehandhaafd blijven zoveel mogelijk met rust.
- Let vanuit de algemene zorgplicht tijdens de werkzaamheden continu op de aanwezigheid van al dan niet beschermde planten en dieren. Bij aantreffen van dieren en planten moet worden voorkomen dat deze gedood, verwond of (bij planten) onnodig aangetast worden. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, neem in overleg met de ecooloog passende maatregelen of zoek naar een andere oplossing.
- Voer de werkzaamheden buiten de gevoelige periode van de verschillende beschermde soorten.

Vleermuizen

- De onderdoorgang bij de Moersloot dient minimaal 1,5 meter hoog en 6 meter breed te zijn, daarnaast mag er geen uitstraling van licht naar het wateroppervlak optreden.
- Er worden vervangende verblijfplaatsen voor de ruige dwergvleermuis opgehangen.
- Extra uitstraling van licht naar de bomenrij ten noorden van de Kanaalweg moet worden voorkomen.

Noordse woelmuis

- Faunapassage ter hoogte van de Moersloot, in de vorm van looprichels aan weerszijden van de watergang. De looprichels hebben een breedte van tenminste 50 cm, verder moet er tussen de looprichel en het plafond tenminste 60 cm ruimte zitten, voor het gronddek moet 3 tot 5 cm worden aangehouden.
- Aanleg biotoop noordse woelmuis in waterberging (in de vorm van een eilandje en natuurvriendelijke oevers).

Waterspitsmuis

- Verbetering van het leefgebied, door beheer te optimaliseren van perceelranden langs het restant van de Limmertocht en/of de 'Die'. Hierbij dienen brede rietlanden en uitbundige watervegetatie in stand te worden gehouden.

Bittervoorn

- Wegvangen van de aanwezige bittervoorns en zoetwatermossels ter plaatse van te dempen watergangen.

Bittervoorn, noordse woelmuis en waterspitsmuis

- Aanleg van natuurvriendelijke oevers ten behoeve van de bittervoorn, noordse woelmuis en waterspitsmuis.

Broedvogels

- Kap van bomen en opgaande vegetatie buiten het broedseizoen. Indien werken in het broedseizoen niet voorkomen kan worden, dan dient de vegetatie buiten het broedseizoen te worden verwijderd, zodat de het plangebied ongeschikt wordt gemaakt om te broeden. Houd resterende vegetatie kort tijdens het broedseizoen. Start de overige werkzaamheden minimaal buiten het broedseizoen. Hierdoor wordt het gebied verstoord, waardoor het ongeschikt wordt voor weidevogels.

Flora

- Indien de aanwezige beschermde flora aanwezig is in het plangebied, dan dienen de individuen worden uitgegraven en verplaatst naar geschikt habitat in de directe omgeving waar geen werkzaamheden staan gepland.

Rugstreepad

- Controleer tijdens de werkzaamheden regelmatig of de rugstreepad in het plangebied aanwezig is en voorkom tijdens de werkzaamheden dat (onbewust) geschikte voortplantingswateren ontstaan (ondiepe plassen).
- Bij aanwezigheid van individuen dienen maatregelen te worden getroffen om het verwonden en/of doden van individuen te voorkomen.

Nederlands Natuurnetwerk en weidevogelgebied

- Voorkomen van uitstraling van licht door koplampen in het NNN en weidevogelleefgebied ter hoogte van rotonde Kanaalweg en Aansluiting Lagelaan/Kooibrug, door bijvoorbeeld opwerpen van een aarden wal, aanbrengen haagbeplanting of plaatsen van zogenaamde lamellen op vangrail.
- Voorkomen van lichtuitstraling van lichtmasten in het NNN en weidevogelleefgebied, bijvoorbeeld door toepassing van aangepaste armaturen of diervriendelijke verlichting.
- Compensatie verlies NNN weidevogelgebied vanwege ruimtebeslag als gevolg van geluidsverstoring.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
[redacted]
Postbus 40225,
8004 DE Zwolle

Arcadis Nederland B.V.
Beaulieustraat 22
6814 DV Arnhem
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland
Tel +31 (0)88 4261 261
www.arcadis.com

Onderwerp: Aanvulling 'Aansluiting A9-Heiloo' 5190018607001
Onze referentie: 079227013 0.3
Projectnummer: D03071.000090
Datum: 11-1-2017

Beste [redacted],

Op 28 december 2016 hebben wij een verzoek voor aanvullingen ontvangen voor het project 'Aansluiting A9-Heiloo' met aanvraagnummer 5190018607001. In deze brief heb ik de aanvullende gegevens opgenomen. Eerst is uw vraag opgenomen, daarna de aanvulling.

1. Ik raad u aan ook ontheffing aan te vragen van de verbodsbepaling 'verstoren' voor wat betreft de bittervoorn en de ruige dwergvleermuis en van de verbodsbepalingen 'beschadigen' en 'vernielen' voor wat betreft de Noordse woelmuis, zoals genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Aanvulling: Wij willen aanvullend ontheffing aanvragen voor het 'Verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen van het dier' voor de ruige dwergvleermuis.

Ruige dwergvleermuis: Door de werkzaamheden zal mogelijk een verblijfplaats verloren gaan. Door de werkzaamheden die hiermee gepaard gaan zal de ruige dwergvleermuis mogelijk verstoord worden. Zie verder paragraaf 5.4 van het activiteitenplan, onder het kopje 'Vleermuizen'

Wij hebben reeds een ontheffing aangevraagd voor het 'verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen van het dier' voor de bittervoorn. Hier wordt echter alleen melding gemaakt van de vernietiging van het leefgebied. Voor de bittervoorn willen wij twee ontheffingen aanvragen. Namelijk voor het 'beschadigen en vernietigen van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen van het dier' en voor het 'verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen van het dier'.

Bittervoorn: Bij de werkzaamheden wordt er in de watergangen gewerkt. Deze watergangen vormen het leefgebied van de bittervoorn. De bittervoorn zal

hierdoor mogelijk verstoord worden en een deel van het leefgebied zal vernietigd worden. De werkzaamheden worden zo uitgevoerd om verstoring en vernietiging zo veel mogelijk te beperken of te voorkomen. Zie verder paragraaf 5.4 van het activiteitenplan, onder het kopje 'Bittervoorn'

Verder geeft u het advies om een ontheffing aan te vragen voor het 'beschadigen' en 'vernielen' voor wat betreft de Noordse woelmuis. Er wordt geen leefgebied van de Noordse woelmuis vernietigd. Wel wordt er een klein stukje potentieel leefgebied vernietigd. Hier zijn echter geen Noordse woelmuizen aangetroffen. Na afronding van de werkzaamheden zal het areaal potentieel leefgebied voor de Noordse woelmuis zijn uitgebreid ten opzichte van de huidige situatie. Bovendien wordt er een verbindingzone gerealiseerd voor de Noordse woelmuis zodat deze soort het nieuw te ontwikkelen gebied makkelijk kan bereiken vanuit zijn huidige leefgebied.

Er is een ontheffing aangevraagd voor het verstoren van de Noordse woelmuis. Dit omdat we aan de rand van het leefgebied van de Noordse woelmuis werken. Dit terrein bestaat uit agrarisch grasland en is geen geschikt leefgebied voor de Noordse woelmuis. Het is daarom ons inziens niet nodig een ontheffing aan te vragen voor 'beschadiging' en 'vernieling' van leefgebied van de Noordse woelmuis omdat er geen leefgebied van de Noordse woelmuis vernietigd wordt.

2. Uit het natuurwaardenonderzoek blijkt dat de Moersloot door de meervleermuis en de watervleermuis gebruikt wordt als foerageergebied en vliegroute. Kunt u negatieve effecten van de werkzaamheden op deze soorten uitsluiten? Zo nee, dan dient u aanvullend voor deze soorten ontheffing aan te vragen en mitigerende maatregelen te treffen.

Aanvulling: de werkzaamheden zullen zo uitgevoerd worden dat er geen verstoring van vleermuizen zal optreden. Hiervoor zullen de volgende maatregelen in het mitigatieplan worden opgenomen:

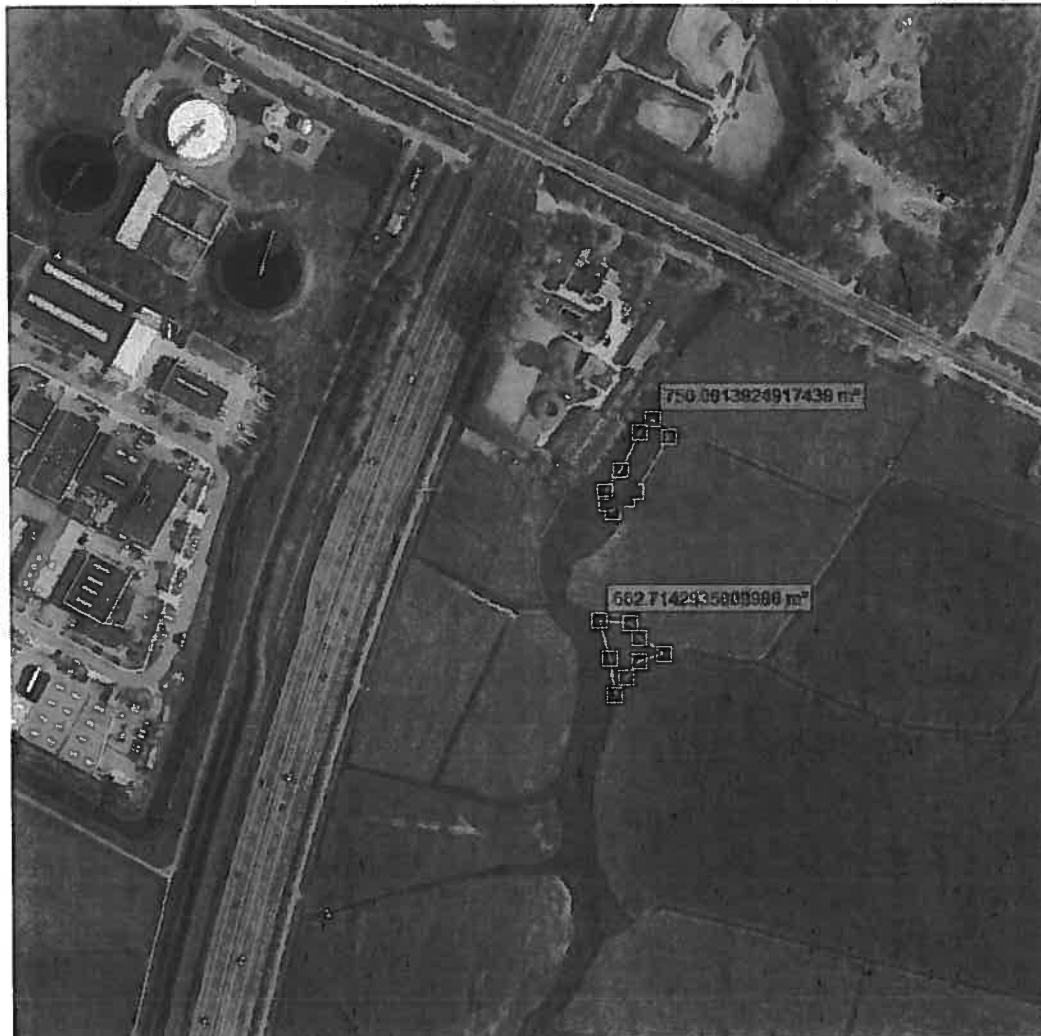
- Boven het wateroppervlak blijft altijd een doorvliegroute van minstens 4m breed en 1,5m hoog mogelijk.
- Er is géén lichtuitstraling is vanaf de bouwplaats op het wateroppervlak. Bij voorkeur dient amberkleurig licht gebruikt te worden.

Deze maatregelen worden alleen gehanteerd als er gewerkt wordt in de periode dat de vleermuizen actief zijn (periode 15 oktober – 15 april). Buiten deze periode zijn effecten uitgesloten. Met deze maatregelen zijn negatieve effecten op deze soorten uit te sluiten.

3. Hoeveel (potentieel) leefgebied van de Noordse woelmuis gaat door de werkzaamheden verloren?

Aanvulling: Er gaat geen leefgebied van de Noordse woelmuis verloren, er gaat alleen potentieel leefgebied verloren. De potentieel geschikte gebieden zijn met een vallenonderzoek onderzocht op de aanwezigheid van Noordse woelmuizen maar deze zijn niet aangetroffen. In totaal gaat het om twee gebieden van circa 750 m² en 663 m², zie onderstaand figuur.

Van deze gebieden verdwijnt slechts een klein deel door de aanleg van de aansluiting. Het gaat om circa 40 m² aan potentieel leefgebied wat verloren gaat (zie rode deel op onderstaande figuur). Daar staat tegenover dat er circa 1000 m² potentieel leefgebied extra wordt ontwikkeld (zie WE-RO-PRS-P-1100-Overzichtstekening_vC van de aanvraag).

Figuur 1: oppervlak potentieel leefgebied van de Noordse woelmuis in het plangebied, in totaal circa 660m² + 750m². In rood is het potentiële leefgebied aangegeven wat verloren gaat, circa 40m².

4. Hoeveel alternatief leefgebied wordt voor de Noordse woelmuis gerealiseerd en wanneer is dit functioneel voor de soort?

Aanvulling: Er zal circa 1000 m² potentieel leefgebied worden ontwikkeld (zie WE-RO-PRS-P-1100-Overzichtstekening_vC van de aanvraag). Binnen twee jaar na aanleg is dit volledig geschikt voor de Noordse woelmuis.

Met vriendelijke groet,
Arcadis Nederland B.V.

Adviseur Ecoloog

Contactpersoon:

E-mail:

Telefoon: